

HALMASHAURI YA WILAYA YA HAI

HAI YETU

JARIDA TOLEO LA OKTOBA-DISEMBA 2022

WILAYA YA HAI YAKAMILISHA UJENZI WA MADARASA KWA WAKATI-MKUU WA MKOA AIPONGEZA

Pichani ni kamati ya ulinzi na usalama ikiongozwa na mkuu wa mkoa wa Kilimanjaro Nurdin Babu, mkuu wa wilaya ya Hai Juma Irando pamoja na viongozi wa idara mbalimbali wa wilaya ya Hai.

Mkuu wa mkoa wa Kilimanjaro Nurdin Babu alipongeza wilaya ya Hai kwa kukamilisha ujenzi wa vyumba 10 vya madarasa ya sekondari ndani ya muda uliopangwa na kwa ubora huku akizitaka halmashauri zingine kujifunza kwa wilaya hiyo.

Akizungumza katika makabidhiano ya madarasa hayo yaliyofanyika katika Shule ya Sekondari Hai, Babu aliipongeza halmashauri hiyo kwakutumia kiasi cha fedha kilichotolewa na Serikali kwa kujenga madarasa yenye viwango sahihi yapatayo 10 na ofisi za waalimu katikati.

Pia Mkuu huyo wa Mkoa alitoa maagizo kwa halmashauri hiyo kuhakikisha kuwa mwezi Januari wanafunzi wote wanaotakiwa kuen-delea na masomo wanafanya hivyo mara moja kwani Serikali imejenga madarasa hayo

kwaajili ya wanafunzi hao na kinyume na hapo Serikali itachukua hatua kali kwa wale wote watakao kwamisha wanafunzi kujiunga na masomo mwakani.

Aidha aliagiza Halmashauri hiyo ya Hai na halmashauri zingine katika mkoa wa Kilimanjaro kutumia fedha za ndani za Halmashauri kukarabati madarasa chakavu huku akiwapongeza wananchi waliojitolea michangango yao mbalimbali ili kununua marumaru kwa ajilia kuongeza ubora wa majengo hayo.

Awali akimkaribisha Mkuu wa Mkoa wa Kilimanjaro, Mkuu wa wilaya ya Hai Juma Irando alimshukuru Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kutoa fedha za ujenzi wa madarasa katika wilaya ya Hai jambo ambalo limetatua tatizo la pungufu

Jengo lenye vyumba vya madarasa manne shule ya sekondari Hai day

wa madarasa na kwamba wanafunzi wote milioni 200 kwa ajili ya ujenzi wa madarasa watakaochagulia kujiunga na elimu ya sekondari katika wilaya ya Hai hawatakosa nafasi.

Kwa upande wake mwenyekiti wa Halmas-hauri ya wilaya ya Hai, Edmund Rutaraka alimshukuru Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kuleta fedha nyingi za mraidi katika wilaya ya Hai, hasa katika sekta ya Afya, barabara, Maji na elimu.

Naye mwenyekiti wa Chama Cha Mapinduzi (CCM) wilaya ya Hai Wang'uba Maganda alisema Serikali imeamua kuwekeza kwenye mambo ya maendeleo hasa huduma muhimu za kijamii na muda si mrefu changamoto nyingi za kijamii zitakuwa zimetatuliwa.

Awali akisoma taarifa ya ujenzi kwa niaba ya Mkuu wa Wilaya ya Hai Juma Irando, Mkuu wa divisheni ya Elimu Sekondari Julius Mduma alisema wilaya ya Hai ilipokea -

10 katika shule za Rundugai darasa moja , Hai madarasa matatu, Mukwasa darasa moja, Neema darasa moja, Tumo darasa moja, Longoi madarasa mawili, na Roo darasa moja.

Ujenzi wa madarasa yote umekamilka tayari kwa kupokea wanafunzi wa kidato cha kwanza Januari 2023.

Muonekano wa ndani chumba cha darasa shule ya sekondari Hai day

TANI 420 ZA MAHINDI YA RUZUKU ZANUFAISHA KAYA 4478 WILAYANI HAI

Mahindi ya ruzuku yakishushwa kwenye gari kwa ajili ya kuhifadhiwa na kuuzwa kwa wananchi wa wilaya ya Hai kwa bei nafuu

Kaya 4,478 wilayani Hai zimenufaika na kutuletea orodha sahihi ya wahitaji kweli mahindi ya bei nafuu yaliyotolewa na Serikali kweli na wasifanye upendeleo”

kupitia wakala wa Taifa wa chakula NRFA kwa “kama mtu hawezi kununua mfuko wa lengo la kusaidia wananchi kupunguza ukali kilo 50 bado kule katika ngazi ya kitongoji wa maisha kufuatia kupanda kwa bei ya wanaweza wakaungana familia kadhaa mahindi sokoni kutokana na kukosekana kwa wakaorodheshwa wakajichanga na kila mvua kwa misimu miwili mfululizo.

mtu akaweka kumbukumbu yake baadaye

Afisa maafa wilaya ya Hai Msafiri Msuya aliele- zikijumlishwa zinaweza zikafika mifuko za kuwa hadi sasa wilaya hiyo imeshapokea miwili au mitatu wakagawana”

tani 420 za mahindi na kuzigawa kwa wananchi

kupitia viongozi wa vijiji na vitongoji kwa Akizungumza mwananchi wa kata ya bei ya shilingi 44,000 kwa mfuko wa kilo 50.

Bomani Amosi Lema amesema

“Niwaombe wananchi watumie fursa hii kwa ajili ya kujipatia hayo mahindi na wayatumie vizuri kwa matumizi ya nyumbani hapa tulipo hatujui kwamba msimu unaokuja, je tutalima?

wananchi hawakua na

asilimia kubwa ya wanachi hawakua na tutavuna? Kwa hiyo bado niwasihi, mahindi akiba ya chakula majumbani mwao.

haya wayanunue na wayatunze”

“kwa upande wa viongozi hasa hawa wa vijiji nitumie fursa hii kuwaomba wawe waaminifu-

kwamba mahindi haya yamekuja yanauzwa

kwa bei nafuu ukilinganisha na bei ya sokoni, 44,000 kwa mfuko wa kilo 50 na 88000 basi zile orodha ambazo wanaziandaa kule vi-

kwa mfuko wa kilo 100, huku bei ya

jijini, wao ndio wako na jamii watusaidie sokoni huuzwa kwa shilingi 150,000.

BABU AZINDUA ZOEZI LA UPIMAJI KIA

Wataalamu wa upimaji wa maeneo wakiweka alama za mipaka katika eneo linalozunguka uwanja wa ndege wa KIA

Mkuu wa mkoa wa Kilimanjaro Nurdin Babu inalenga kuendeleza uwanja wa KIA na ndiyo amezindua rasmi zoezi la tathmini na maana inafanya tathmini ya kuwabaini wale upimaji kwenye eneo linalozunguka uwanja wote waliopo ndani ya uwanja huo walipwe wa ndege wa kimataifa wa Kilimanjaro KIA fidia kupisha eneo hilo.

lenye ukubwa wa kilomita za mraba 110 lili-lokuwa na mgogoro wa zaidi ya miaka 20 kati ya wananchi wanaozunguka uwanja huo na kampuni ya KADCO inayoendesha uwanja huo.

Zoezi hilo limelenga kumaliza mgogoro huo baada ya Serikali kusema kuwa baada ya tathmini hiyo itawalipa na kuwaondoa wananchi waliovamia eneo la uwanja huo.

Akiambatana na Kamati ya Ulinzi na Usalama ya mkoa katika zoezi hilo lililoenda sambamba na uwekaji wa bikoni kutambua alama za mipaka Novemba 09, 2022, Mkuu wa Mkoa alieleza kuwa Serikali -

"Serikali inataka iendeleze uwanja wa KIA na ndiyo maana tunasema wale walioingia kwenye uwanja watatoka, lakini tutawajuaje? Lazima tufanye tathmini ili kubaini nani yuko ndani na nani yuko nje"

"Na nitoe wito, viongozi wa Serikali na wananchi wa KIA tutekeleze kwanza agizo la Serikali, tujue nani ameingia uwanjani na nani hajaingia baada ya hapo watakobainika kuwa ndani ya uwanja hawataondoka hivi hivi, wote watafanyiwa tathmini watalipwa na wanlipwa kwa huruma pia ya Mhe. Rais kwa sababu uwanja huu una hati miaka 99"-

Mkuu wa mkoa wa Kilimanjaro Nurdin Babu akizungumza na diwani wa kata ya Kia Tehera Molleli wakati wa uzinduzi wa zoezi la uwekaji wa alama za mipaka

Kwa upande wake Mwenyekiti wa Chama Cha Mapinduzi CCM Mkoa wa Kilimanjaro Patrick Boisafi aliwataka wananchi wa Kia kuwa wavumilivu na kutoa ushirikiano unaofaa wakati wa zoezi hilo ili kazi hiyo ifanyike kwa amani na utulivu.

Naye diwani wa kata ya Kia wilayani Hai Tehera Mollel aliiomba Serikali kuhakikisha kuwa wananchi wanaoondolewa kati-ka eneo hilo wanatendewa haki "Mhe. Mkuu wa mkoa niendelee kukuomba kuwa, pamoja na kuwaondoa kwenye maeneo hayo wakazi wa Kia, tuwatendee haki"

Wataalamu wa upimaji wa maeneo wakiwa wanapima eneo la KIA.

WEKENI TAARIFA ZENU WAZI KWA WANACHAMA – MKURUGENZI MTENDAJI HALMASHAURI YA HAI

Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya wilaya ya Hai Dionis Myinga akizungumza kwenye mkuutano wa ishirini na mbili (22) wa chama cha ushirika wa akiba na mikopo cha walimu wilaya ya Hai na Siha (H.T. SACCOS)

Viongozi wa chama cha ushirika wa akiba na Myinga aliwataka wanachama wanaodaiwa mikopo cha walimu wilaya ya Hai na Siha wajitahidi kulipa madeni yao ili Saccos iweze (H.T. SACCOS) wametakiwa kuwa wawazi na kuendelea kujiendesha yenewe na waadilifu katika uendeshaji wa chombo wanachama wanaodaiwa kujitahidi kulipa hicho kama katiba inavyoelekeza ili kuepuka madeni hayo kwa wakati ili kuepuka kute-migogoro baina yao na wanachama.

tereke kwa chama hicho.

Hayo yalisemwa na Mkurugenzi mtendaji “wanachama mnaodaiwa m jitahidi kulipa wa Halmashauri ya wilaya ya Hai Dionis madeni yenu ili saccos yetu iweze kusonga Myinga ambaye alikuwa mgeni rasmi wakati mbele , hapa mlipo mpo mbali na-wa mkuutano wa ishirini na mbili (22) wa cha- wapongezeni sana ila lazima tujitahidi kufanma uliofanyika katika viwanja vya ofisi ya ya vizuri zaidi tusibweteke tukarudi nyuma”Alisema Myinga

“migogoro mingi huanzia kwenye fedha kwa Kwa upande wake mwenyekiti wa Saccos kutokuwa waadilifu na wawazi katika Baraka Owenya aliwataka wanachama kuji-uendeshaji wa shughuli za chama, katiba wekea akiba mara kwa mara , kukopa kwa iheshimiwe, kutokusoma taarifa za mara busara na kulipa kwa wakati , na kuwataka kwa mara na ninyi wanachama lazima muwe wanachama kuendelea kuhamasisha watu wawazi katika uendeshaji wa shughuli zote wengine kuijunga na chama hicho. na muwe waadilifu”Alisema Myinga

Wanachama waliohudhuria mkutano wa ishirini na mbili (22) wa Chama cha ushirika wa akiba na mikopo cha walimu wilaya ya Hai na Siha (H.T. SACCOS)

“bodi inawashukuru kwa dhati wanachama wote wanaoonesha uzalendo mkubwa kwa chama na kuhamasisha watu kujiunga na chama chetu , pili napenda kuchukua nafasi hii kuwashukuru watendaji wote wa chama kwa kujitahidi kusimamia chama chetu kwa uaminifu na kupelekea chama kuendelea kutengeneza faida”

“pia nawashukuru wadau mbalimbali, mku-rugenzi mtendaji wa wilaya ya hai, na mrajisi wa vyama vya ushirika nchini , mrajisi msaidizi wa mkoa wa Kilimanjaro, maafisa ushirika hai na siha , maafisa elimu msingi na sekondari , chama cha walimu, shirikisho la vyama vya akiba na mikopo, saccos rafiki kwa ushirikiano wenu mkubwa katika kufanikisha shughuli za chama chetu”alisema Ow-enya

Naye mwenyekiti mstaafu wa chama hicho John Lengai aliwataka wanachama kushirikiana ,kushikamana na kuwaamini viongozi ili Saccos iweze kusonga mbele.

Mkutano huo wa ishirini na mbili(22) wa chama cha ushirika wa akiba na mikopo (saccos) cha walimu wilaya ya Hai na Siha uliambatana na ugawaji wa vyeti kwa wanachama pamoja na upitishaji wa ajenda zote zilizojadiliwa.

Chama cha ushirika wa akiba na mikopo cha waalimu wa wilaya ya Hai na Siha kilisajiliwa mwaka 1993 na kuanza kufanya kazi mwaka 2001 kikiwa na wanachama 20 na mpaka kufikia mwaka huu wa 2022 kina wanachama 1407.

MILA ZILIZOPITWA NA WAKATI KIKWAZO CHA KU-KOMESHA UKATILI DHIDI YA WATOTO NA WANAWAKE

Mwenyekiti wa Halmashauri ya wilaya ya Hai Edmund Rutaraka akizungumza kwenye kikao cha kamati ya Afya ya msingi kilichofanyika kwenye ukumbi wa halmashauri hiyo.

Mila potofu, ushirikiano hafifu vimetajwa kuchangia vitendo vya ukatili hususani Kwa watoto kuendelea kushika kasi kwenye jamii na kurudisha nyuma juhudzi za Serikali katika mapambano dhidi ya vitendo hivyo.

Akizungumza kwenye kikao cha Afya ya Msingi wilaya ya Hai kilichoketi kwenye ukumbi wa Halmashauri hiyo, mkuu wa wilaya ya Hai Juma Irando alionesha kushangazwa na baadhi ya jamii kuendelea kukumbatia mila zilizopitwa na wakati ikiwemo kutumia jani la sale kuomba msama-ha na kumaliza vitendo vya ukatili vin-apotokea, hali ambayo inamnyima haki mhanga wa tukio.

"Kwahiyio akishabeba tu hilo jani ni basi? hata kama ameua? Wananchi waendelee kuhamashisha na kuelimishwa, wapewe elimu kwamba waachane na mila potofu, tuziepuke mila ambazo zinaonekana kuwa ni changamoto, twende na wakati"

Alitaka kesi zote ambazo upelelezi wake umekamilika zichukuliwe kwa uzito watuhumiwa wafkishwe mahakamani.

"tuachane na hii tabia ya kumaliza maliza kwa majani yenu haya (masale), fikisheni mahakamani, tukiona hatokei yule aliyeleta malalamiko, kapotea tu ghafla wakati tumefanya kazi kubwa ya kufanya uchunguzi achukuliwe hatua, haiwezekani unapeleka taarifa alafu -

Afisa lishe wilaya ya Hai Happifania Laizer akichangia mada katika kikao cha kamati ya Afya ya msingi wilaya ya Hai.

tunapeleka mahakamani unakuwa wa kwanza hutokei, kutoa taarifa ya uongo ni kosa kisheria"

Aidha mkuu huyo wa wilaya aliitaka jamii ikiwa ni pamoja na jamii ya kifugaji kuachana na mila na desturi potofu na za kizamani ikiwemo kuozesha watoto wadogo kwa nia ya kupata mahari kwani kufanya hivyo ni ukatili na unaokatisha malengo ya mtoto.

Kwa upande wake Katibu Tawala wilaya ya Hai Upendo Wella akizungumza kwenye kikao hicho, alitaka jamii kuchukua hatua madhubuti za kukataa na kukomesha vitendo vya ukatili hususani kwa watoto na watu wenigne.

Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya wilaya ya Hai Dionis Myinga alisisitiza kila mmoja kuendelea kuzuia na kupambana na -

vitendo vya ukatili kwa watoto na watu wote walioko kwenye hatari ya kufanyiwa vitendo hivyo.

Awali akiwasilisha taarifa ya ulinzi na usalama wa mtoto, Afisa ustawi wa jamii wilaya ya Hai Salome Zefania alitaja sabbu za matukio ya ukatili kuongezeka, moja wapo ikiwa ni matumizi makubwa ya mila na desturi ikiwemo majani ya masale katika kusameheana vitendo vya ukatili na kuvimalizia nyumbani "hata aliyetoa taarifa ya ukatili, siku ya kutoa ushahidi hatokei mahakamani"

Naye mganga mkuu wa wilaya ya Hai Dkt. Itikija Msuya alisema wamejipanga kuen-delea kutoa elimu ili kukabili vitendo vya ukatili kwani baadhi ya watu wanaofanya ukatili huo hasa kwa watoto, huwatishia -

Kutoka kushoto ni mkuu wa wilaya ya Hai Juma Irando akifuatiwa na mwenyekiti wa Halmashauri hiyo Edmund Rutaraka na Mkurugenzi mtendaji wa halmashauri Dionis Myinga pamoja na mganga mkuu wa wilaya hiyo Dkt. Itikija Msuya kwenye kikao cha Afya ya msingi.

kuwa watawaua na watoto wakinishiwa siyo rahisi kutoa siri kwa kuhofia maisha yao.

Mwenyekiti wa Halmashauri hiyo Edmund Rutaraka akizungumza katika kikao hicho alisisitiza usimamizi thabiti ikiwa ni pamoja na uwazi wa fedha zinazotolewa na Serikali kwenye miundombinu ya afya na kuongeza kuwa wamepokea takribani bilioni 1.3 kwa ajili ya kuboresha miundombinu ya Afya.

Katika hatua nyingie Mkuu wa wilaya aliagiza jeshi la Polisi wilayani humo kufanya oparesheni kubaini mabanda ya video almaarufu vibanda umiza ambavyo vina-tumika kuonesha picha zinazokwenda kinyume na maadili ili viweze kufungiwa lengo likiwa ni kunusuru kizazi cha sasa na baadaye

"Hivi vibanda nya video (vibanda umiza) OCD upo hapa, piteni chunguzeni na kufuatilia na kuona nini hasa kinafanyika huko, na vile ambavyo tunaona vina-kwenda kinyume na maadili yetu tuvifungie"

"Kwanza sikuhizi si kila mtu ana TV yake nyumbani? Teknolojia imebadilika sikuhizi, ebu tuone Kama vinatusaidia, Kama havitusaidii tuvifungie, ebu fatilieni hili suala tuone ni namna gani tunaweza kubadilika kutoka kwenye mambo ya vibanda umiza na watu wawe na TV zao nyumbani ili ulinzi wa watoto uwepo"

MMOMONYOKO WA MAADILI CHANZO CHA UKATILI KATIKA JAMII

Diwani wa kata ya masama kusini Cedrick Pangani akiwa anazungumza kwenye kilele cha maadhimisho ya siku 16 za kupinga ukatili.

Ukosefu wa heshima, mmomonyoko wa maa-dili, mila na desturi kandamizi na kukosa hofu ya Mungu vimetajwa kuchochaea vitendo vya ukatili katika jamii nyingi.

Akimwakilisha mkuu wa wilaya ya Hai kwenye kilele cha maadhimisho ya siku 16 za kupinga ukatili, mkuu wa divisheni ya Mipango wilaya hiyo Said Abdallah alisema kuwa ni jukumu la kila mmoja kuchukua hatua kwa kupaza sauti kupinga vitendo vya ukatili ili kumpunguza na hatimaye kutokomeza vitendo hivyo.

"Ni jukumu la kila mmoja kupaza sauti kupinga vitendo vya ukatili viavyotokea kwenye jamii hasa majumbani, kwenye taasisi mba-limbali, shulenii, kwenye usaafiri wa umma na

sehemu ambazo si salama kwa wananchi" "Matukio ya ukatili wa kijinsia bado yapo na yanatokea kwenye maeneo mbalimbali katika wilaya yetu ya Hai licha ya juhudii kubwa zinazofanywa na Serikali katika kukomesha vitendo hivyo vinavyofanywa na watu wasiokuwa na mapenzi mema na wanawake na watoto"

"Natoa rai kwa kila mwananchi, sote tukatae ukatili wa aina yoyote pamoja kutoa ushirikiano pale uaktili unapotokea ili mhanga apate usaidizi mapema hususani matibabu na msaada wa kisheria.

Lakini pia msababishaji achukuliwe hatua za kisheria, kwani kufanya hivyo tutakuwa tumepunguza na kuondoa vitendo vya ukatili"

Baadhi ya wananchi walioshiriki kwenye kilele cha maadhimisho ya siku 16 za kupinga ukatili eneo la kwa Sada.

Kwa upande wake mkuu wa divisheni ya maendeleo ya jamii wilaya ya Hai Robert Mwanga akisoma risala kwa mgeni rasmi alieleza kuwa licha ya changamoto, halmas-hauri ya Hai kwa kushirikiana na wadau katika kampeni ya siku 16 za kupinga ukatili wa kijinsia wamefanikiwa kuwajengea wananchi na jamii uelewa wa kupunguza vitendo vya ukatili wa kijinsia.

"Elimu ya mapambano dhidi ya ukatili wa kijinsia katika ngazi ya vitongoji na kata imetolewa kwa njia ya mabango, vikao shulen, na kwenye vyombo vya habari ikiwemo Redio Boma Hai fm"

Aidha alieleza kuwa katika kutoa Elimu ya kupinga ukatili, jumla ya watu 17,461 wamefikiwa kwa njia mbalimbali ikiwemo shule za msingi, shule za Sekondari, mikutano ya vijiji na Redio Boma Hai fm.

Maadhimisho ya siku 16 za kupinga ukatili yakiongozwa na kauli mbiu isemayo "Kila Uhai una thamani, tokomeza mauaji na ukatili kwa Wanawake na Watoto" yamehitimishwa Disemba 10 katika eneo la Kwasadala na kuhudhuriwa na wananchi, taasisi za kupinga ukatili na viongozi mbalimbali akiwemo diwani wa kata ya Masama kusini Cedrick Pangani.

SAASHISHA AOMBA WANANCHI KUTOA USHIRIKIANO KWA VIONGOZI

Mbunge wa Jimbo la Hai Saashisha Mafuwe akiwa anazungumza na wazazi pamoja na walimu shule ya Lemira iliyopo kata ya Masama kati.

Mbunge wa jimbo la Hai Saashisha Mafuwe amewataka wananchi wa wilaya hiyo kushirikiana na Serikali katika kuchangia shughuli za maendeleo ikiwa ni pamoja na shughuli za miradi ya Afya, Elimu na maji inayotekelzwa kwenye maeneo yao.

Saashisha aliyasema hayo kwenye mkutano wa hadhara uliofanyika katika shule ya Sekondari Lemira iliyopo kata ya Masama kati na kueleza kuwa miradi hiyo inapokamiliwa huwanufaisha wananchi wote.

Aidha Mbunge huyo alitumia nafasi hiyo kuwataka viongozi wa vijiji vyote wilayani humo kuwasomea wananchi mapato na matumizi ili kuendelea kuwahamasisha wawe na mwamko wa kuchangia shughuli

Za maendeleo.

“Niwaombe wazazi mlioko hapa tushirikiane na Serikali, tukiambiwa michango tutoe, na nyie mnisaidie kuhamasisha watu wachangie, kazi yangu ni kulinda visiliwe, kuhakikisha tunasomewa mapato na matumizi”

“Lakini mtu akisema eti mtu asichangie shughuli za maendeleo, huyo atufai wilaya ya Hai, muda wake wa kuishi wilaya ya Hai umeisha”

Naye diwani wa kata ya Masama kati Kandata Kimaro aliwaambia wananchi wa kata hiyo kuwa aliahidi kuwatumikia na hatoacha kuwatumikia wananchi hao huku akimuomba mbunge wa Hai Saashisha Mafuwe kuwasaidia ujenzi wa barabara ya Iami Sadala-Lemira.

WAKANDARASI WAAGIZWA KUKAMILISHA MIRADI KWA WAKATI

Kamati ya ulinzi na usalama kutoka wilaya ya Hai ikiongozwa na mkuu wa wilaya Juma Irando katika ukaguzi wa miradi ya maendeleo.

Serikali Wilayani Hai mkoani Kilimanjaro ngazi ya wilaya hiyo. imewataka wakandarasi wa barabara kufanya kazi kwa weledi na kukamilisha ujenzi Alisema wakandarasi wanawajibu mkubwa kwa wakati kwa mujibu wa mkataba baina wa kutekeleza miradi kwa kiwango yao na Serikali ili thamani ya fedha iweze kinachostahili na kukamilisha kwa wakati ili kuonekana. jamii iweze kupata huduma stahiki na kuondokana na adha za miundo

Mkuu wa Wilaya ya Hai ,Juma Irando alitoa mbinu mibovu ya barabara.

Agizo wakati wa ziara yake ya kukagua miradi ya matengenezo ya barabara kwa mwaka Awali akitoa taarifa ya utekelezaji wa TA-fedha 2022/2023 inayosimamiwa na wakala RURA wilayani Hai,Kaimu Meneja Mhandisi wa barabara za Mijini na vijijini (TARURA) - Musa Sumbwe alisema kwa mwaka wa -

2022/2023 wanatekeleza mikataba sita ya matengenezo ya barabara yenyé thamani ya zaidi ya Shilingi bilioni 4.8.

Sumbwe alisema kati ya miradi hiyo upo mradi wa matengenezo wa barabara kwa kiwango cha lami ya Makoa Darajani- TaCRI-Mferejini unaotarajiwa kutumia zaidi ya bil 2.9 ambao unatekelezwa na Serikali kupitia fedha za maendeleo za tozo ya mafuta.

Alifafanua kuwa kwa sasa kazi inayoendelea ni kupasua miamba ambapo ujenzi wa barabara hiyo unatekelezwa na mkandarasi Builders and Limeworks Ltd unaotarajiwa kukamilika April 25 mwaka 2024.

Miongoni mwa madaraja yanayojengwa kwenye barabara za wilaya ya Hai ikiwa ni sehemu ya kuborseha huduma ya usafirishaji.

WATUMISHI WA AFYA WATAKIWA KUIMARISHA HUDUMA

Mbunge wa jimbo la Hai Saashisha Mafuwe aliyevaa kofia nyeusi akiwa anasalimiana na wagonjwa Hospitali ya wilaya ya Hai wakati wa ziara yake ya kikazi.

Mbunge wa Jimbo la Hai Saashisha Ma- "Tumepata muda wa kuzungumza vizuri na fuwe amewataka watumishi wa Hospital ya watumishi wote wa hospitali hii na wamehaidi wilaya ya Hai kutoa huduma nzuri kwa kutoa huduma nzuri pamoja na kutumia lugha wagonjwa na kutumia lugha nzuri. nzuri kwa wagonjwa wetu, hivyo ni Imani yangu kwamba wananchi wanaenda kupata Saashisha aliyasema hayo Disemba hiyo 15 huduma inayostahili, hivyo niwatoe hofu 2022 na kusema kuwa lengo la kufika kati- wananchi wa Jimbo la Hai kwani watumishi ka Hospital hiyo kuona Maendeleo ya wamehaidi wenyewe na watakwenda kui-fedha za Serikali pamoja na kuzungumza na marisha huduma." watumishi Hao.

Pia alimshukuru Mhe Rais Dkt Samia Suluhu Saashisha alisema kuwa watumishi hao Hassan kwa fedha alizoleta katika jimbo la Hai waliahaidi kufanya kazi kwa weledi na kui- kwenye sekta ya afya kiasi cha shilingi Bilioni marisha huduma za afya pamoja na kuwa 1.3 na hospital ya Wilaya imepata shilingi mil- na lugha nzuri kwa wagonjwa, na kuwa ioni 900 kwa ajili ya matengenezo na majengo dawa zipo kwa asilimia 97. matatu pamoja na njia za kuunganisha jengo kwa jengo, kujenga kichomea taka ambacho

kilikua kero kwa wananchi.

Kwa Upande wake Diwani wa Kata ya Bomang'ombe Evod Njau alisema kuwa wamepokea shilingi milioni 900 kwa ajili ya hospital ya Wilaya ya Hai na kuwa fedha iyo itatumika kama ilivyokusudiwa.

Nae Mganga Mfawidhi wa Wilaya Ya Hai Dkt. Grace Charles amesema kuwa wamepokea yale yote mbunge aliyogaiza pamoja na kuwasimamia watumishi ili waweze kutoa huduma nzuri na kuwa na lugha nzuri kwa wagonjwa.

Pamoja na Mhe. Mbunge kufanya ziara katika hospitali hiyo pia ametembelea wagonjwa katika wodi na wagonjwa wa nje.

Baadhi ya madaktari wa Hospitali ya wilaya ya Hai wakiwa kwenye mazungumzo na Mbunge wa jimbo la Hai Saashisha Mafuwe.

UTALII CHANZO CHA MAPATO

Viongozi wa Divisheni mbalimbali kutoka halmashauri ya wilaya ya Hai wakiwa wanavuka daraja la mungu.

Utalii wa ndani umekua ukihimizwa na ni muhimu kwa wilaya ya Hai endapo vitaviongozi mbalimbali ikiwemo wa Halmas-boreshwa kutohana na historia ya eneo hilo ku-hauri ya wilaya ya Hai ikiwa njia nzuri ya wa ni ya kipekee kwani kuna eneo ambalo linait-kuongezea Taifa pato pamoja na kutham-wa daraja la mungu ambalo ni daraja lililojijenga ini rasilimali za taifa.

Hayo yamebainika baada ya timu ya wa- “watalii watatamani kuja hapa kuona hilo daraja taalam halmashauri ya wilaya ya Hai la mungu lipoje na kwanini liitwe hivyo kuna his-kutembelea eneo linaloitwa Sieni lilipo toria gani hapa hiyo ni hatua tosha ya kuongeza Masama katika ziara iliyolenga pato la nchi kwa watalii wa ndani na wa nje kutembelea vivutio mbali mbali vya utalii wakija hapa kuona daraja hili, kwakweli tutham-kwa lengo la kuangalia namna ya kuvi-ini vya kwetu”. boresha na hatimaye kuanza kutumika.

Miongoni mwa watu waliokuwa kwenye ziara Akizungumza katika ziara hiyo Afisa utalii hiyo ni mchungaji Walter Kimaro aliyeishi kat-wilaya ya Hai Amani Temu ka eneo hilo kwa muda mrefu na kuelezea kuwa alisema vivutio hivyo vya utalii - eneo hilo ni sehemu ambayo watu walikuwa -

Daraja La Mjerumani

wanaenda kufanya ibada na kuomba baadhi ya vitu huku wakienda wakati mwingine wanavikuta.

Ameongeza kuwa eneo hilo lilikuwa na mapango am-bayo watu walikuwa wanajificha wakati wa vita vya wenye kwa wenyewe(wamachame na wakibosho).

Pia eneo hilo lilikuwa likitumika kuangalia utabiri wa matukio ya mwaka kama vile njaa, ugonjwa, ukame pamoja na mvua lakini kwa zama za sasahivi hicho kitu hakipo tena.

“nilifahamu eneo hili mwaka wa 61 nikiwa mdogo sa-na kipindi hicho ukitaka kuongea na mababu lazima uingie huko

kwenye mapango , walikuwa wanaenda na vitu vya kuchin-jachinja na pombe saa nyingine , na sio kila mtu alikua anapaswa kuingia huko ilikua ni watu maalumu na mpaka ukristo ulipoingia waliacha mila hizo zil-ionekana hazina maana japo kweli ulikua ukiomba unapata kabisa”.

Kwa upande wake Kaimu Mku-rugenzi Mtendaji wa wilaya ya Hai David Lekei alisema anatambua eneo hilo kama eneo muhi-mu sana na maeneo kama hayo ni lulu kwa taifa na ni maeneo ya kipekee ya kuweza kutuingizia kipato.

“ tunashukuru sana kwa mapoke-zi tuliyopata nadhani hili eneo linapaswa liandikiwe historia ili watalii wakianza kuja wapate his-toria kamili hili eneo ni la kipekee kwakweli siajawahi kuona eneo kama hili nashukuru sana uongozi wa kijiji pamoja na uongozi wa halmashauri ya wilaya ya Hai kwa kuweza ku-shirikiana kufahamu sehemu ka-ma hii hivyo tuhimizane tuanze wenyewe kuwa watalii na tuyatunze haya maeneo kwa vizazi vijavyo na kwa Taifa pia kwenye kuongezea pato nchi hili eneo liandikiwe historia kwakw-eli naomba sana”.

BARABARA YA NYERERE KUJENGWA

Kamati ya ulinzi na usalama kutoka wilaya ya Hai ikiongozwa na Mkuu wa wilaya Juma Irando katika ukaguzi wa miradi ya maendeleo na hapa ni barabara ya nyerere.

Mwenyekiti wa halmashauri ya wilaya ya Hai ujenzi wa ofisi ya CCM kata hiyo kilichofanyi- Edmund Rutaraka amesema kuwa wilaya ka shule ya msingi Mlimashabaha na kuonge-hiyo imeweka mikakati madhubuti ya za kuwa barabara hizo zinazowekewa lami kusogea maendeleo kwa wananchi ambapo zitawekwa taa za barabarabani.

tayari wamempata mkandarasi kwa ajili ya ujenzi wa barabara ya nyerere Bo-mang'ombe yenyeye urefu wa mita 700.

Rutaraka ambaye ni diwani wa kata ya Muungano, alieleza hayo wakati akizunguza kwenye kikao na kamati ya siasa ya CCM kata ya Muungano kilichoketi kwa lengo la kujadili mapendeleko ya kuanzishwa kwa -

"Tunaendelea kufanya kazi, Dorcas barabara inaongezwa kipande cha lami mita 200 am-bacho kitafika hadi kwenye ile njia ya kwenda kwa Palanjo na mwakani tutaanza ma-zungumzo kwa ajili ya kuweka lami barabara ya Ngalawa kipande kilichobaki kutoka kwa mkuu wa wilaya, hospitali hadi kutokezea barabara ya Sanya Juu mita 400 tumeweka

Kamati ya ulinzi na usalama ikitakwaa barabara ya nyerere ambayo ipo wilaya ya Hai.

pale fedha, kuna milioni 300 tunamalizia barabara ili iunganike ya lami" amesema Rutaraka."Wale wanaofanya biashara barabara ya Nyerere ile barabara tayari mkandarasi ameshapatikana tunaweka lami pale mita 700 kuanzia stendi ya Bomang'ombe hadi kutokeza barabara ya Arusha, lakini pia tumepanga kuweka lami mita 200 kutoka stendi ya Rundugai kuelekea weekend"

"Vilevile milioni 300 tayari zimetengwa kwa ajili ya kuweka lami barabara ya Snow view-Rundugai mita 500 na barabara ya Rundugai-TPC imeshaombewa fedha kwa ajili ya kuweka lami kilomita 26 na barabara zote hizi zinazowekwa lami zitawekewa taa, kwa hiyo usiku hakutakuwa tena na giza kwenye barabara" ameongeza Rutaraka.

Kwa upande wake Katibu wa Itikadi, Siasa na Uenezi wa CCM wilaya ya Hai Muddy Msalu akielezea utekelezaji wa Ilani ya chama hicho, ameeleza kuwa Serikali ya awamu ya sita inayoongozwa na Rais Samia Suluhu Hassan imeweka mipango madhubuti kwa ajili ya kuwaletea wananchi wa wilaya hiyo maendeleo.

HALMASHAURI YATOA POLE KWA WATUMISHI WALIOUNGULIWA NYUMBA

Miongoni mwa nyumba za walimu zilizoungua na moto usiku wa kuamkia disemba 29.

Halmashauri ya wilaya ya Hai imekabidhi kiasi cha shilingi milioni mbili kwa familia mbili za walimu kufuatia ajali ya moto uliozuka majira ya saa 8 usiku wa kuamkia Disemba 29, 2022 na kuchoma nyumba waliyokuwa wakiishi pamoja na vitu vyote vilivyokuwamo ndani ya nyumba hiyo katika kitongoji cha Nyere-re kata ya Muungano wilayani humo.

Akikabidhi fedha hizo kwa waathirika wa ajali hiyo ya moto, Mwenyekiti wa halmashauri ya wilaya ya Hai Edmund Rutaraka ambaye pia ni diwani wa kata ya Muungano alitoa pole kwa familia hizo na kuwataka kuwa na subira ikiwa ni pamoja na kumshukuru Mungu kwa kuwa hakuna vifo wala majeruhi.

“Sisi kama halmashauri ya wilaya ya Hai tumeona tuje tuwashike mkono kwa -

kiasi cha shilingi milioni moja kwa kila familia ili muweze kuona ni kitu gani cha muhimu cha kuanza kufanya kazi haraka wakati tunaendelea kuwatafuta wadau mbalimbali kuweza kusaidia familia hizi, poleni sana na tunaamini ni mipango ya MwenyeziMungu kwa sababu pameungua lakini hakuna kifo wala majeruhi yoyote”

Mkurugenzi mtendaji wa halmashauri hiyo Dionis Myinga akizungumza katika eneo la tukio asubuhi aliwapa pole kwa kupotelewa na mali zao zote kufuatia ajali hiyo ya moto na kueleza kuwa.

“baada ya kuwa wamepotelewa mali zao zote kwa ajali hii ya moto kimsingi bado wanahitaji mahitaji mbalimbali kama vile chakula, malazi na mavazi hivyo kama halmashauri tukaona ni busara tuangalie chochote kinachoweza kapatikana kwa ajili yao”

Akizungumza baada ya kukabidhiwa fedha hizo, Rahel Shedafa kwaniaba ya familia hizo alishukuru viongozi wa Halmashauri Kwa kuwambilia katika kipindi kigumu wanachopitia.

Walimu hao Zanika Solomon na Raheli Shedafa walikuwa wamepanga katika nyumba inayomilikiwa na wakala wa majengo Tanzania TBA ambapo nyumba hiyo pamoja vitu vyote vilivyokuwa ndani vimeteketea kwa moto ambao ulizuka usiku wa manane na chanzo chake bado hakijajulikana.

Familia zilizokutwa na maafa ya moto zikipokea fedha kutoka kwa viongozi wa Halmashauri ambapo aliyeavaa miwani ni mwenyekiti wa halmashauri Edmund Rutaraka na kutoka kulia ni mkurugenzi wa Halmashauri ya Hai (W) Dionis Myinga.

WANAUME HAI WATAKIWA KUPIMA AFYA NA WAKE ZAO

Viongozi kutoka Halmashauri wakiwa katika kilele cha maadhimisho ya siku ya ukimwi duniani

Afisa tawala wilaya ya Hai mkoani Kilimanjaro Mary Mnyawi amewasihi wanaume kujitokeza kupima afya Kwa pamoja na wake zao huku akiwataka kuchacha kutegemea majibu ya wake zao pale wanapokwenda kupima afya hasa wakati wa ujauzito.

Mnyawi aliyasema hayo kwenye kilele cha maadhimisho ya siku ya Ukimwi duniani ambayo huadhimishwa duniani kote Disemba 01 ya kila mwaka ambapo katika wilaya ya Hai maadhimisho hayo yalifanyika katika viwanja vya Snow view Bomang'ombe.

“Wanaume msitegemee kwamba majibu ya wake zenu wanapokwenda kupima ndiyo majibu ambayo yanatosha kukuonyesha wewe upo salama, na kama yeye je anao? Lakini inawezekana mmoja akapata na mwingine asipate inategemea na kinga ya mtu ilivyo” amesema Afisa tawala Mnyawi

“kwahiyio ninawasihi sana muwe na tabia ya kwenda kupima kwa pamoja ili kuona na kujua afya zetu zikoje ili baada ya hapo pia tuweze kuelimishwa na kujua namna gani ya kuenenda nab ado tunakuwa na muda mrefu tu wa kuishi hapa duniani vinginevyo ni rahisi kudon-doka kwa ghafla kwa kuwa hujafanya kile ambacho ungeelekezwa na wataalamu wa afya”

Baadhi yawananchi waliohudhuria kwenye kilele cha maadhimisho ya siku ya ukimwi duniani

Akizungumzia mapambano dhidi ya Ukimwi, Mnyawi alieleza kuwa wilaya hiyo imefanikiwa kuwaanzishia dawa za kufubaza makali ya virusi hivyo ARV's asilimia 94% ya waathirika kati ya 95% ya waathirika waliogundulika kuambukizwa.

Siku ya Ukimwi jumla ya watu 736 walipimwa katika wilaya ya Hai, wanaume wakiwa 242 na wanawake 494 ambapo waliogundulika kuwa na maambukizi ni ya VVU ni 15, wanaume 6 na wanawake 9 hali ambayo inaonyesha kushuka kwa maambukizi kwani waliopima ni wengi ila waliogundulika kuambukizwa ni wachache.

Akizungumza katika maadhimisho hayo, makamo wa mwenyekiti Halmashauri ya wilaya ya Hai Swalehe Kombo Sway ambaye pia ni mwenyekiti wa kamati ya kudhibiti

Ukimwi wilayani humo anasema kwamba "tumekaa, tumejaribu kupanua wigo mpana wa kuhakikisha kwamba jamii nzima ya wilaya ya Hai inapata elimu ya kutosha juu ya ugonjwa huo"

Mratibu wa ukimwi hospitali ya Hai Dkt. Macha wakati akitoa taarifa ya hali ya ugonjwa huo ameleeza kuwa kuna mwitikio hasi kwa wanaume kwamba majibu ya wenza wao ndiyo majibu yao, hali ambayo imekuwa ikidhoofisha jitihada za Serikali katika kufikia malengo ya kutokuwa na maambukizi mapya ifikapo mwa-ka 2030.

Mganga mkuu wa wilaya ya Hai Dkt. Itikija Msuya amewataka wale wote ambao tayari wameambukizwa virusi vya ugonjwa huo kufu-ata kwa usahihi maelekezo na kanuni za kita-bibu ili maisha yaendelee kama kawaida kwani wapo watu wengi ambao wameambukizwa lakini wanafuata maelekezo ya wataalamu wa afya na wanaendelea kuishi.

WANANCHI NA VIONGOZI WA VIJIJI WASISITIZWA UTUNZAJI WA MITI, HAI

Katibu tawala wilaya ya Hai Upendo Wella akiwa anapanda mti katika wiki ya maadhimisho ya miaka 61 ya uhuru wa Tanganyika .

Serikali wilaya ya Hai, mkoani Kilimanjaro, ili-agiza viongozi wa vijiji pamoja na wananchi kuhakikisha kuwa wanatunza miti inayooteshwa ili kuboresha mazingira pamoja na kukabiliana na ukame katika maeneo mbalimbali.

Agizo hilo lilitolewa kwa nyakati tofauti na Katibu tawala wa wilaya ya Hai, Upendo Wella kwa niaba ya mkuu wa Wilaya Juma Irando, katika zoezi la upandaji miti kwenye wiki ya maadhimisho ya miaka 61 ya Uhuru wa Tanganyika .

Alisema zoezi la kupanda miti limekuwa -

likifanywa kila mara na jamii imekuwa ikipanda kwa ajili ya maadhimisho na kusahau jukumu la kuitunza jambo ambalo limesababisha kuendelea kuwa na mazingira ya ukame.

Alisema kutokana na wananchi kupanda miti pasipo kuitunza kunafanya nchi kuendelea kuwa jangwa pamoja na kusababisha vyanzo vyya maji kukauka na mazingira ya maeneo ya makazi kutokuwa bora.

“Miti iliyooteshwa inatunzwa na haikatwi hovyo, na hatua kali zitachukuliwa kwa ye yote atakaye kata miti hovyo pasipo

Katibu tawala wilaya ya Hai Upendo Wella akiwa anapanda mti katika wiki ya maadhimisho ya miaka 61 ya uhuru wa Tanganyika

kuzingatia kanuni na taratibu zilizowekwa na Serikali"alisema Upendo wella

Kwa upande wake Afisa Maliasili Wilaya ya Hai, Mbayani Mollel aliwakumbusha viongozi wa vijiji kutunza na kuilinda miti iliyooteshwa ambayo itasaidia kutunza mazingira kwa faida ya kizazi cha sasa na cha baadaye huku akiahidi kuwapa ushirikiano pale watakapohitaji msaada wa kitaalamu katika utunzaji wa mazingira.

Maadhimisho ya miaka 61 wilaya Hai yalifanyika kwa kufanya shughuli mbalimbali ikiwemo kufanya usafi ,kuotesha miti 300 kwenye Vituo vyat Afya vya Chekimaji na Longoi.

MATUKIO KATIKA PICHA

Kamati ya ulinzi na usalama ikiongozwa na mkuu wa wilaya ya Hai Juma Irando kukagua miradi ya maendeleo

Wajumbe wa kamati ya Fedha, Uongozi na mipango wakikagua mradi wa maendeleo soko la Gezaulole.

MATUKIO KATIKA PICHA

Jengo lenye vyumba vya madarasa manne shule ya sekondari Hai day

Muonekano wa ndani chumba cha darasa shule ya sekondari Hai day

MATUKIO KWA PICHA

Mbunge wa Jimbo la Hai Mhe. Saashisha Mafuwe akikagua barabara ya Bomang'ombe, Chekimaji-TPC

Wajumbe wa kamati ya Fedha wakikagua tenki la maji la mradi wa uboreshaji na upatikanaji wa maji Hai Mjini

HAI YETU

JARIDA TOLEA LA OKTOBA -DISEMBA 2022

MATUKIO KATIKA PICHA

Jengo la kuhudumia wagonjwa wanaohitji uangalizi maalum(ICU)

Jengo la kuhudumia wagonjwa wanaohitji uangalizi maalum(ICU)

MATUKIO KATIKA PICHA

Halmashauri ya Wilaya ya Hai ilipokea gari jipyka kwa ajili ya kurahisisha ufuatiliaji wa shuguli za mpango wa kunusuru kaya masikini (TASAF)

Ukarabati na umaliziaji wa shule ya ufundi chekimaji vyumba viwili nya madarasa na ofisi moja kutokana na TASAF

MATUKIO KATIKA PICHA

Ukarabati na umalizaji wa choo shule ya ufundu Chekimaji kupitia fedha za mpango wa kunusuru kaya masikini (TASAF) kazi inaendelea

Ukarabati na umalizai wa choo shule ya ufundu cheki maji kupitia mpango wa kunusu kaya masikini (TASAF) kazi inaendelea

JARIDA MTANDAO LA HALMASHAURI YA WILAYA YA HAI LIMEANDALIWA NA KITENGO CHA MAWASILIANO SERIKALINI.

S.L.P 27, Hai ,Kilimanjaro, Tanzania

www.haidc.go.tz

Hai Dc

<http://radiotadio.co.tz/bomahaifm>

Radio Boma Hai Fm 89.3 Mhz